

Reptes i circumstàncies d'un cinema nou

*Tenint en compte el valor precursor d'un nombre significatiu de films i sèries estrenats en els darrers anys, el **Cercle de Cultura** proposa un primer debat sobre alguns dels reptes i de les circumstàncies amb que s'haurà d'enfrontar aquest nou cinema català.*

A continuació s'ofereix un text com a marc introductori pel debat. L'objectiu és oferir un conjunt d'elements de debat amb la finalitat de propiciar un diàleg interprofessional obert la recerca d'aportacions teòriques i pràctiques a la consolidació del nou cinema català.

* * *

La digitalització s'ha consolidat en dues dècades (1992-2012) i pel cinema també ha significat un salt tecnològic profund perquè ha modificat el seu procés industrial, n'ha revolucionat el sistema comercial i n'ha rearmat la llibertat d'expressió.

- La ràpida aplicació del desenvolupament digital en el món ha donat pas a conflictes que es presenten com enigmes de difícil solució com, per exemple, els drets digitals. No són conflictes nous en sí mateixos i estan molt lligats a matèries clàssiques. És obvia la vinculació dels drets digitals, per exemple, amb el dret a la privacitat, el dret a la informació i a la llibertat d'expressió.
- En el cas específic del cinema català es indiscutible que el sector ha viscut el procés digitalitzador amb intel·ligència i coratge i és inqüestionable que l'adaptació tecnològica s'ha produït de manera eficient i que la seva implantació ha coincidit sortosament amb la consolidació d' un sòlid sistema acadèmic audiovisual privat i públic.

La llicència és imprescindible i tot el procés d'una obra cinematogràfica avença a través d'una xarxa d'innombrables llicències parcials. D'entre totes destaca la que determina la seva nacionalitat.

- Tota obra audiovisual s'identifica per l'estat que hi ha al darrera i està registrada a tots els efectes d'acord amb aquesta identitat i els registres que l'homologuen responen a protocols internacionals.
- La llicència de l'audiovisual català és l'espanyola. Per tant la nostra nacionalitat cinematogràfica a efectes de llicència ens la consigna l'estat

espanyol. L'estat espanyol és qui representa a nivell internacional l'audiovisual català i viceversa.

- La dependència en l'obtenció de la llicència nacional obliga al nostre sector audiovisual a estar molt atent a les estratègies econòmiques culturals de l'estat.
- La *pluriculturalitat* és un valor menystingut en les recents polítiques institucionals espanyoles de cara al món global. Per tant, el fet d'haver de difondre la cultura catalana amb llicència nacional espanyola comporta certs riscos. Tot i que, és obvi, que la relació amb la cultura castellana també té alguns avantatges.
- L'estabilitat -unida a la paciència, a l'experimentació, a l'ensenyament i al finançament regular- és un element indispensable per tal que la creativitat cinematogràfica emergeixi, es consolidi i es propagui. La política audiovisual de l'estat espanyol amb relació a les necessitats de la indústria audiovisual cultural catalana no és una política estable.
- És possible esborrar o fingir la pertinença cultural a partir d'una deformació narrativa? És vàlid alterar la relació entre l'art i la realitat, la *mimesi*, i fingir una identitat aliena? Què té de positiu aquesta impostura d'impostures? S'ha de procurar exercir la influència o és més útil deixar-se influir?

La nacionalitat és un concepte que genera com a mínim incomoditat. Però des d'una perspectiva cinematogràfica la nacionalitat és, a més d'un distintiu legal o geogràfic, una percepció emocional d'ús habitual, sobretot per part de l'audiència i del mercat.

- Una obra cinematogràfica estimula els nostres sentits a favor, en contra o amb indiferència d'acord amb uns paràmetres entre els quals, la seva nacionalitat o nacionalitats són de molta importància. En la capacitat decisòria del consumidor audiovisual hi ha un sistema de valoració prèvia a la visió del producte i en el que s'utilitzen sovint, i prioritàriament, criteris basats en la identificació nacional.
- L'element narratiu el·líptic que intervé en aquest procés i que permet al consumidor identificar l'obra cinematogràfica actua com un **subtext nacional**. Els efectes del *subtext* en la dramaturgia dels relats és determinant. En el cas del mercat l'audiència, o el que se'n diu genèricament el públic, segurament no aprofundeix en el *subtext* amb la mateixa racionalitat amb que ho fan l'autor o el crític, però sí que hi estableix una connexió dotada amb la voluptuosa intensitat que subministra el consum intuïtiu, anònim, i immediat de l'obra cinematogràfica.

Els models de comportament audiovisual i cinematogràfic dels autors catalans des de la perspectiva de la mimesi narrativa es poden dividir en quatre models:

1. Relats que han intentat garantir la presència d'elements considerats homologables de la cultura catalana, del que està de moda en aquest àmbit i d'estils de vida catalans (maneres d'interpretar la història, passada, present o futura). *Pa negre, Bruc, Remake, Herois, Eva, Tres dies amb la família...*
2. Relats que han concretat aquest estil de vida català en personatges actuals que parlen català. *A la ciutat, Polseres vermelles...*
3. Relats que han concretat aquest estil de vida català en personatges que parlen castellà. *Tapa, Las horas del día...*
4. Relats que han optat per gèneres transnacionals, parlats en anglès i que no requereixen més que abstracció narrativa lligada als decorats propis d'un determinat gènere. *El Horfanato, REC, Buried, Paintball, Génesis*

* * *

© Cercle de Cultura Barcelona 2012